

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ БІОЛОГІЇ
Кафедра філософії та міжнародної комунікації
Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	Максюта Микола Єгорович
<i>Семестр</i>	2
<i>Освітньо-науковий ступінь</i>	Третій
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	5
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	40 (20 год лекцій, 20 год семінарських занять)

Загальний опис дисципліни

Мета курсу: формування у молодих науковців уміння досконалого вирішення на теоретичному рівні біоцентричних світоглядних проблем, методолого-біологічних питань; розуміння змісту подій, у яких уособлюються основні тенденції сучасного суспільства. Це, у підсумку, дозволяє виробити самостійний погляд на сучасність, зорієнтуватися в багатомірному соціокультурному просторі, поглиблювати зміст національної самосвідомості та громадянськості.

Завдання вивчення дисципліни:

- охарактеризувати сучасний напрям філософії науки – філософію біології;
- розтлумачити категоріально-поняттєвий апарат ФПБ;
- виділити основне дослідницьке поле біофілософії;
- розглянути актуальні методики вирішення суттєвих біофілософських, біополітичних питань.

Теми лекцій:

1. Expositio: філософські проблеми біології в інтерактивній підготовці молодих науковців.
2. Історична генеза біологічних знань і досліджень.
3. Філософсько-біологічний дискурс «біологічне» - «соціальне».
4. Соціально-філософські виміри біології.
5. Онто-гносеологічні засади біопізнання: біологічна реальність.
6. Філософсько-біологічна конститутивність цінності життя та його освоєння. Біологія і аграрна діяльність.
7. Структура науково-біологічного дослідження.
8. Логіка і методологія біодосліджень: сучасні методико-пошукові тенденції.
9. Біополітика як спосіб організації суспільства.
10. Біоетика як морально-етичне вчення постсучасності.

Теми семінарських занять:

1. Філософські проблеми біології як навчальний предмет.
2. Онтологія біології.
3. Філософія історії біології.
4. Соціально-філософські виміри біології.
5. Біологія і аграрна діяльність.
6. Структура біологічного пізнання.
7. Логіко-методологічні засади біодосліджень.
8. Соціобіологія як філософсько-біологічна проблема.
9. Біоцентризм як світогляд постсучасності.
10. Освітньо-виховні трансформації біополітичних цінностей.

Список рекомендованої літератури:

1. Максюта М.Є. Онтологія людського на ландшафті комплементарностей гуманізації філософсько-наукової освіти / М.Є. Максюта // Перспективи. Соціально-політичний журнал. – 2020. – №1. – С. 43 – 48.
2. «Філософські проблеми біології» як навчальна дисципліна: до особистісної ідентичності молодого науковця Мазур Вікторія, факультет тваринництва та водних біоресурсів, 1 рік магістратури, 4 група. Науковий керівник Максюта М.Є. Проблема ідентичності в XXI столітті. Збірник наукових праць студентів, аспірантів на викладачів. 15 жовтня 2020 р. – Київ, 2020. – С. 28 – 31.
https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u333/problema_identichnosti_onovleniy_zbirnik.pdf
3. Максюта М.Є. Життя як творчість: Монографія. – К.: «Міленіум», 2009. – 224 с.
4. Максюта М.Є. Філософія науки: Навч. посібник. – К.: Урожай, 2004. – 420 с.
5. Максюта М. Філософія в системі освіти. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. – 384 с.
6. Максюта М.Є. Активізація педагогічного процесу: семінарські заняття з філософії. Навч.-метод. посібн. – К.: Вид-во НУБіП України. – 2017. – 81 с.
7. Максюта М.Є., Соколова О.М. Філософсько-науковий практикум: контрольні запитання, вправи, тести. Навч.-метод. посібн. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 260 с.
8. Біоетика: від теорії до практики. – К.: ВД «Авіцена», 2021. – 144 с.
<https://philarchive.org/archive/KRYBFT>
9. Гокінг С. На плечах гігантів. Величні прориви в фізиці та астрономії / Пер. з англ. Я. Лебеденка. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. 256.
10. Млодінов Л., Гокінг С. Найкоротша історія часу / Пер. з англ. І. Андрущенко. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 160 с.
11. Морен Э. Утраченная парадигма: Природа человека / Пер. с фр. М. Собуцкого. – К.: КАРМЭ-СИНТО, 1995. – 240 с.
12. Карпинская Р.С. Теория и эксперимент в биологии. Мировоззренческий аспект. М., 1984.
13. Карпинская Р.С. Природа биологии и философия биологии // Природа биологического познания. М., 1991. С. 5 – 7.
14. Карпинская Р.С. Биология, идеалы научности и судьбы человечества // Вопр. филос., 1991.
15. Кисельов М.М. Біологічна етика в системі практичної філософії // Практичн. філос. – 2000. - № 1. – С. 166 – 174.
16. Оноприенко Ю.И. Информационные аспекты этики.
17. Перова О.Є. Аксиологічні орієнтації постнекласичної біології // Практична філософія. – 2003. - № 1. – С. 82 – 88.
18. Поттер В.Р. Биоэтика мост в будущее. – К.: Изд. Вадим Карпенко, 2002. – 216 с.
19. Сидоренко Л.І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси. – К.: Вид. Парапан, 2002. – 152 с.
20. Чешко В.Ф. Генетика, біоетика, політика: коеволюція культурно-психологічних парадигм сучасної цивілізації // Практ. філос. – 2001. - № 3. – С. 44 – 71.
21. Чешко В.Ф., Кулиниченко В.Л. Наука, етика, политика – социокультурные аспекты современной генетики. – К.: ПАРАПАН, 2004. – 277 с.
22. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації // Г. Йонас; [Пер. з нім. А. Єрмоленко, В. Єрмоленко]. – К.: Лібра, 2001. – 400 с.
23. Бьолер Дитрих. Ідея та обов'язковість відповідальності за майбутнє / Бьолер Дитрих // Філософська думка. – 2007. - № 1. – С. 117 – 134; № 2. – С. 77 – 95; № 3. – С. 81 – 99.
24. Гьосле Вітторіо. Практична філософія в сучасному світі: пер. з нім., примітки та післямова Анатолія Єрмоленка / Гьосле Вітторіо. – Київ: Лібра, 2003. – 248 с.

25. Єрмоленко А. Практична філософія природи К.М. Маєр-Абіха // Маєр-Абіх К.М. Повстання на захист природи. Від довкілля до спільного світу. – К.: Лібра, 2004. – С. 170 – 181.
26. Єрмоленко А.М. Екологічна етика: проблема обґрунтування / А.М. Єрмоленко // Практичн. філос. – 2003. - № 3. – С. 133 – 148.
27. Єрмоленко А.М. Екоетика у світлі парадигмального повороту в філософії (попередні зауваги до критики екологічного розуму) / Єрмоленко А.М. // Філософ. думка. – 2008. - № 3. – С. 88 – 108.
28. Єрмоленко А.М. Філософувати дискурсом. Практична філософія Дитриха Бюлера та берлінська етика дискурсу / Єрмоленко А.М. // Філософ. думка. – 2007. - № 1. – С. 107 – 116.
29. Горкгаймер М. Критика інструментального розуму. К., 2006. 282 с.
30. Ніколенко А. Ще раз про антропний принцип // Філософська думка, 2007. №3. С. 138 – 142.
31. Кузнєцов В. Українська аналітика науки: спроба мета аналізу // Філософська думка, 2008. №2. С. 15 – 50.
32. Эфроимсон В. Предпосылки гениальности // Человек, 1997. №2; 1998. №1.
33. Вовк С.М. Філософські основи природознавства: Навч.-метод. посібн. – Чернівці: «Прут», 2001. – 112 с.
34. Вовк С.Н., Маник О.Н. Неклассическая методология и многофакторный подход. – Черновцы: «Прут», 1996. – 293 с.
35. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття / Пер. з англ. О. Дем'янчука. – К.: Форс Україна, 2019. – 416 с.
36. Харарі Ю.Н. Homo Deus. За лаштунками майбутнього / Пер. з англ. О. Дем'янчука. – К.: Форс Україна, 2020. – 512 с.
37. Харарі Ю.Н. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього / Пер. з англ. Я. Лебеденка. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 543 с.
38. Шинкарук В.И. Единство диалектики, логики и теории познания. – К.: Наук. думка. – 368 с.
39. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. – Київ – Філадельфія, 1995. – 472 с.
40. Aspect A., Grengier P., Roger E. Experimental test of realistic local theories via Bell's theorem // Phys. Rev. Lett., 1980. – Vol. 47. - №7.
41. Laudan L. A revisionist note in the methodological significance of Galilean mechanics // Laudan L. Science a. Hypothesis: Hist. Essays on sci. methodology. – Dordrecht etc., 1981. – P. 20 – 26.
42. Popper K. Structure in science and art. – Amsterdam, 1980.